

Dave Harvey

A kezdő igehirdetők hét rossz szokása

Dave Harvey a Sojourn Network elnöke, a Fort-Myers/Naples-Floridai Summit Church vezető pásztor, és az AmICalled.com alapítója. Számos könyv szerzője, köztük a *When sinners say I do: Discovering the power of the gospel for marriage* (Shepherd's Press, 2007) és a *Letting go: Rugged love for wayward souls* (Zondervan, 2016) társszerzője Paul Gilberttel.

A bátyámnak van egy olyan szokása, hogy bal kézzel üti a labdát a baseballban. Ez azért különös, mert minden más

jobb kézzel csinál – ír, dob, kártyát húz, integet stb.

Megkértem a testvéremet, magyarázza el nekem ennek a balkezességnek az okát. „Egyszerű a történet – hangzott a válasz –, így tanultam meg, és aztán megmaradtam ezen a szinten.”

Erről mindjárt eszembe jutottak a kezdő igehirdetők. Különösen az új prédikátorok, akik a korai szószéki tapasztalataikat úgy szerzik, hogy gyülekezetplántálás közben próbálgatják az iskolapadban tanultakat, így élesítik az elméjüket. Talán a tisztelt Olvasó is közéjük tartozik

vagy valamikor közjük tartozott. Ha ez így van, talán nem bánják, hogy a bátyám példáján keresztül leírok néhány fontos tanulságot: ne ingázzanak az ütésnél a helytelen lábón. De ha mégis, akkor a legjobb, ha nem állnak meg ezen a szinten!

Több mint három évtizednyi szolgálatom alatt hallottam már néhány prédikációt, melyeket újra kellett volna tervezni. Sajnos, ezek közül sok az én ajkamról hangzott el. A bátyámhoz hasonlóan én is rosszul startoltam a bázis körül, amíg a kilengő szószékemet helyre nem billentette egy-egy jótanács vagy maguk a rossz következmények. Igaz, elkövettem néhányat a kezdő igehirdetők rossz szokásai közül, de hálás vagyok azért, hogy némelyiket sikerült elkerülnöm.

Íme a hét leggyakoribb rossz szokás. Ez a lista segítheti a kezdő igehirdetők jó indulását és lendületük megtartását.

1. Körülményes témafelvetés

Egy jó témafelvetés kettős célja: 1. felébreszteni a hallgatók érdeklődését, és 2. rávezetni őket az aktuális üzenet, illetve igazságok mondanivalójára. Hacsak nem személyesen *Matt Chandlerről* van szó, mindnyájunknak szükségünk van egy jó témafelvetésre. A kulcskifejezés az „egy”. Sok kezdő igehirdető elárasztja a hallgatóságát történetekkel, aktuális hírekkel, de csak kerülgeti a témát ahelyett, hogy megállapodna valahol. Ne tegyük ezt! Ehelyett koncentráljunk arra a kérdésre, hogy „Mi az, ami lenyűgözött engem ebben a szakaszban?”, és azután hagyjuk, hogy megszólaljon az ige. És még valami, próbáljuk címszavakba foglalni a témafelvetésünket: rövid idézettel, kérdéssel, szövegmagyarázattal, gondoljuk át alaposan, hogyan lehet frappáns és érdekes, tömör és rövid.

2. Unalmas illusztrációk

A jó illusztrációk a hallgatók elméjébe vésik a Biblia kijelentéseit, miközben Isten igéjét a való világra alkalmazzák. Ezért érdemes figyelmet fordítani rájuk. Az egyik szemünket mindig rajtuk kell tartanunk, rendszerbe kell foglalnunk, hogy a kellő időben előhozzuk vagy készenlétben tartjuk, ügyesen bevezessük és aktualizáljuk az

előre elkészített szempontjaink szerint. A példáink unalmassá válnak, ha sablonos és kiszámítható módon ismételtetjük őket. Sajnos a kezdő igehirdetők túl gyakran merítnek a sekély vízből, vagyis a sport, a filmek, a politika és – ez most fájni fog – a saját családjuk történeteiből. Az illusztrációk arzenáljában a családi történetek olyanok lehetnek, mint a fáról lecsüngő érett gyümölcsök: könnyen elérhetők és megszerezhetők. A fiatal igehirdetőkkel megesik, hogy nem képesek szabadjárá engedni a képzeleterejüket, és nem jutnak tovább az otthonuk falain kívül, hogy a természetből, az egyháztörténelemből, a kulturális szokásokból és ami a legfontosabb, magából a Bibliából hozzanak példákat. Lényegében a felhasznált hasonlatok és a szentírási igazságok összefűzése kettős lasszóként tereli a gyülekezetet a biblikus gondolkodás felé.

3. Hős szerep

Miközben a saját történetünket vagy a gyülekezetünkkel kapcsolatos tapasztalatainkat meséljük el, gondoltunk-e már arra, hogy ki a történet főszereplője? Vajon Isten? És benne van az evangélium feltartóztathatatlan ereje? Ezek a történetek időnként trójai falovak, melyekkel a saját énünket csempésszük be a prédikációba, ami aztán hegyként magasodik fölénk.

Sokszor elég egy frázis vagy hangsúly ugyanahhoz az eredményhez: az emberek úgy távoznak az istentisztelet-ről, hogy az üzenet helyett az igehirdetőre gondolkodnak. Ha a fő téma mindig a prédikátor családja, a szolgálatával elért sikerei, a kapott kritikákra adott válaszai, miközben a szóhasználat inkább műveltséget, mint egyszerűséget sugároz, érthető, ha az emberek jobban bíznak Isten szolgájában, mint Isten ígéreteiben.

Bryan Chapell írja: „Miközben a hallgatóknak a beszélővel való azonosulását leginkább a személyes történetek segítik elő, ügyelnünk kell a finom egyensúlyra egyéb források felhasználásával, hogy mentesek legyünk a saját személyünkkel szembeni elfogultság vádjától.”

Az emberek szemében való megbecsülésünk helyett mutassuk be Krisztust a hős személyében.

4. „Elcsépett” evangélium

A fiatal igehirdetőkre jellemző, hogy túl gyakran említik az evangélium szót. Ez talán különösen vagy szórszálhasogatóan hangzik, de hadd fejtsem ki bővebben. Az evangélium szó szabados használata semmivel sem teszi evangélium-központúbbá a prédikációt, mint ahogy az amerikai megnevezés sem tesz senkit amerikai állampolgárrá. Egy hétköznapi értelemben használt szó jelentés-tartalma számtalan dolgot foglalhat magában.

Évekkel ezelőtt egy kedves, igei gondolkodású előljáró azt javasolta nekem, hogy sokat lendítene a prédikáción, ha más módon tenném evangélium-központúvá a mondanivalómat, mint az „evangélium” szó emlegetésével... Először nehezemre esett megérteni, mire is célzott az előljáró testvér. Elgondolkodtam rajta, vajon jól értette-e, amiről prédikáltam. Végül rájöttem, hogy nagyon is jól értette. Hűséges szolgatársam ugyanis nem arra célzott, hogy szinonimákat kellene keresnem az „evangélium” szó helyett. Az igazság az, hogy több száz módon is megpróbálhatjuk kifejezni, szemléltetni azt a csodálatos örömhírt, hogy a minket szerető Megváltó feláldozta magát a bűnösök megmentéséért.

5. Célt tévesztett témakifejtés

Mindnyájan hallottunk már ilyet. Kinyitottuk a Bibliát, néhány ünnepélyes gondolat kíséretében elhangzott a textus, aztán elkezdődött egy hosszas, gondolatbeli utazás akörül, ami „az én gondom”, „az én ötletem”, illetve „az érdekesség, ami erről a témáról az eszembe jutott”.

A téma kifejtéséről akkor beszélhetünk, ha a prédikáció kormánylapátja maga az igeszakasz. Ilyenkor a szöveg kormányozza a prédikációt a kikötőből a nyílt tengerre, amikor a hallgatóság és a szöveggörnyezet között, a mondanivaló aktualizálásával halad előre. Az üzenet így a megszabott irányba mozog, és a lapátok összehangolt működése következtében eljut a címzettekhez. Ha az igehirdető nem követi a szöveg felépítését, kormány nélküli hajóvá válik, amely a nyílt tengeren vesztegel, és nem

tudja, melyik irányba induljon el, vagy még azt sem, hová szeretne eljutni.

Saját megfigyelésem az igehirdetőkről: minél intelligensebb valaki, annál nagyobb a kísértése arra, hogy célt tévesszen a téma kifejtésénél. Más szavakkal, minél termékenyebb az elméd, és minél több ötlet születik meg benne, annál komolyabb versenytársa lesz az adott igeszakasznak a készülés és az üzenet átadása közben. Különösen így volt ezzel Spurgeon, akinek a prédikációi szöveghűek, igeközpontúak és lenyűgözően átadottak, mégsem szolgálnak jó példaként a témakifejtős prédikációkhoz, noha az ő igehirdetései olyan koronaékszerek, amilyenekkel egyikünk sem büszkélkedhet.

Szóval ragadjuk meg a kormánylapátot, és ne álljunk fel mellőle, míg el nem jutott üzenetünk a rendeltetési helyére.

6. Szellemes megjegyzések

A szellemes megjegyzések azok az ötletszerű felvetések, melyek függetlenek a témától, a szereplőktől és az eseményektől. Főleg olyankor kerülnek elő, amikor szeretnénk megcsillogtatni a tehetségünket, de minden egyéb módszerünk hiábavalónak bizonyult. Ha már kifogytunk az észérvekből, megpróbáljuk nevetéssel oldani a feszültséget. Ez gyakran van így, ha a prédikációra való készülést a saját elménk csiszolásának gondoljuk.

„A nevetetés – *John Piper* úgy véli – sokak prédikációjában céllá vált, és ezzel a megtérésre hívás helyét foglalta el.” Ne essünk ebbe a hibába: ez egy veszélyes irányvonal, ami különösen a kezdő igehirdetőket fenyegeti.

A fiatal prédikátorok sokszor olyan „prédikálómester” stílusát utánozzák, akit konferenciákról, könyvekből vagy egy másik gyülekezetből jól ismernek. Ez egy jó módszer kezdőknek, amíg az ambiciózus jelölt öntudatosan alkalmazza. De oda kell rá figyelni, mert mások humorának a lemásolása könnyen mesterkéltnek tűnhet.

Kevés dologgal járathatja le magát jobban az igehirdető, mint amikor látszik, hogy nem önmagát adja. A színpasszág egyúttal őszintétlenséget is sugall. Ez persze nem azt jelenti, hogy egyáltalán nincs helye a humornak a prédikációkban. Sőt ellenkezőleg, vannak olyan üzenetek, melyeknek a címzetthez való eljuttatásában nagy szükség van a humoros ábrázolásra. Emlékszem, hogy részt vettem olyan igehirdetésen, ahol magam is hangosan felnevettem, amikor a velőnkig elható sebészkes feltárta a szükséges részeket az elmémben. Azért, hogy nyomatékossítsa az utána elhangzó, meggyőző érveket. Az okosan és a helyén alkalmazott humor ajándék a gyülekezetnek.

Ha valaki szeretné megvizsgálni, hogy megkapta-e a humor ajándékát a gyülekezet számára, tegye fel önmagának ezeket a kérdéseket: Humoros személyiség vagyok a mindennapokban? Humorosnak tart valaki saját magamon kívül, például a feleségem vagy az édesanyám? A prédikációban alkalmazott humor legyen összhangban a hétköznapi személyiségünkkel. A humoros hangvétel segíti az üzenetem átadását, vagy inkább eltereli a hallgatóság figyelmét? A viccelődés fiatalossá tesz engem, vagy inkább rombolja a tekintélyemet?

7. Rettegés a bírálattól

A prédikálásban való növekedés kulcsa a bírálat. Egyrészt csodálom, hogy a kezdő igehirdetők milyen gyakran zárkóznak el a visszajelzések elől, amelyek segítenék a prédikálási módszerük fejlesztését. Másrészt pedig nem csodálom. Végül is ki hallaná szívesen azt, hogy a 12–20 óra felkészülési idő, amit az igehirdetésére fordított, hogy kiválassza a megfelelő szavakat és gondolatokat, és amibe beleadta szívét-lelkét, az üzenet átadásakor olyan semmitmondónak bizonyult, hogy senkit sem hatott meg?

A bírálat időnként fájdalmas lehet, de ez egy hasznos fájdalom – akárcsak az izomláz egy szokatlan edzés után. Kevés dolog képes olyan gyorsan fejleszteni az igehirdetés minőségét, mint egy jól képzett (laikus vagy hivatásos) csoport, akik őszinte értékelést adnak a prédikációkról. Ettől sose féljünk, inkább vállaljuk bátran. Az egyik sarkalatos téma a prédikációk hossza. Ne az határozza meg a prédikáció hosszát, hogy mi a gyülekezet szokása (pl. Mi karizmatikusok legalább egy óra hosszát prédikálunk!). Hagyatkozzunk saját tapasztalatunkra és a nekünk adott talentumokra a gyülekezet vezetőségének támogatása mellett. Ha a nagy átlaghoz tartozunk, akkor bizonyára úgy érezzük, elég rövid idő áll a rendelkezésünkre ahhoz képest, mint amennyit szeretnénk. Élünk hát vele! A bölcs prédikátor arra ösztönzi az embereket, hogy többet akarjanak hallani, és kevesebbet aludni.

Nem megfelelő a lendületünk?

A bátyám balkezes ütési szokásának oka a rossz kezdet volt, ami később állandósult. Ha ez az írás rávilágított a fejlesztést igénylő területekre, akkor itt az ideje a helyes lépések megtételének, hogy a helyes irányba lehessen startolni, a megfelelő lendülettel. Nem szabad elbátortalanodnunk. Ezek a rossz szokások igen gyakoriak a kezdő prédikátoroknál, és a legtehetségesebbek is beleestek jó néhányukba.

Isten hűséges és segítőkész mindenkihez, aki hirdetni akarja az evangéliumot, mert a prédikálás az ő akarata (1Kor 1,21). Az elhívásunk tőle van, aki minden gyengeségünket és erősségünket jól ismeri. Higgyük el, hogy aki elhívott minket, képessé tesz arra, hogy elérjük a kitűzött célt.

A Szolgatárs a Facebookon:
facebook.com/szolgatars